

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А.С. Макаренка
проф. Ю.О. Лянной

«15» березня 2021 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

**на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста,
освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра,
освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра**

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«15» березня 2021 р.

Протокол № 7

Суми – 2021

Програма фахового вступного випробування з вікової психології та педагогіки початкової освіти для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра на 1 курс (зі скороченим терміном навчання) / або на 3 курс (з нормативним терміном навчання) 1 рік 10 міс. за спеціальністю 013 Початкова освіта

Ухвалено на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти
від 25 лютого 2021 р. протокол № 10

Завідувач кафедри дошкільної і початкової освіти

_____ Н. М. Павлуценко

Голова фахової атестаційної комісії

_____ А. П. Колишкіна

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ.....	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	9
ЛІТЕРАТУРА.....	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробовування розроблена для абітурієнтів, які вступають на навчання за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета фахового вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання на здобуття освітнього рівня «бакалавр» зі спеціальності 013 Початкова освіта.

До програми фахового вступного випробовування включено початкові дисципліни: «Вікова психологія» та «Педагогіка». На основі змісту програм з даних дисциплін визначено орієнтовні питання фахового вступного випробовування.

Форма фахового вступного випробовування – усний іспит.

До вступного випробовування пропонується 25 білетів. Кожен білет містить 2 питання.

Вступний іспит (усний), як правило проводиться в такій послідовності:

- підготовка відповіді на запитання білету (до 40 хв.);
- відповідь студента (до 10 хв.);
- відповіді на запитання комісії (10 хв.).

Програма має перелік рекомендованої літератури для підготовки до складання вступного випробовування.

До фахового вступного випробовування пропонується 50 питань, з яких: 25 – з вікової психології і 25 – з педагогіки.

Завдання фахового випробовування:

- виявити рівень теоретичної підготовки вступників з вікової психології і педагогіки (з врахуванням державних стандартів освітньої галузі);
- встановити фактичний рівень підготовки фахівців на основі попередньо отриманого рівня для здобуття ступеня бакалавра за спорідненою спеціальністю;

- виявити уміння застосовувати теоретичні знання з відповідних навчальних дисциплін в процесі усних відповідей;

- виявити психолого-педагогічну придатність особистості вступника до професійної діяльності та продовження навчання з метою здобуття вищої освіти за освітнім рівнем «бакалавр».

Програма має перелік рекомендованої літератури для підготовки до іспиту, критерії оцінювання.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

1. Сутність, об'єкт і предмет вікової психології.
2. Вікова періодизація психічного розвитку людини.
3. Періодизація дитячого розвитку за Д. Ельконіним.
4. Культурно-історична концепція Л. Виготського.
5. Поняття провідної діяльності, механізми її зміни.
6. Соціальна ситуація розвитку особистості.
7. Новоутворення періоду немовляти. Криза 1 року життя.
8. «Комплекс поживлення» як перша специфічна форма реагування немовляти на людину.
9. Поняття та суть соціальної ситуації розвитку та провідного виду діяльності в період немовляцтва.
10. Раннє дитинство: соціальна ситуація розвитку та провідний вид діяльності.
11. Розвиток психічних функцій у ранньому віці. Криза 3-х років.
12. Загальна характеристика дошкільного віку.
13. Сутність і структура сюжетно-рольової гри. Динаміка розвитку гри. Основні види діяльності дошкільника.
14. Новоутворення психічного розвитку дошкільника в особистісній сфері. Новоутворення психічного розвитку дошкільника в пізнавальній сфері.
15. Психологічна готовність до навчання у школі.
16. Криза 7 років та проблема готовності дитини до школи.
17. Особливості соціальної ситуації розвитку молодшого школяра.
18. Розвиток психічних функцій у молодшого школяра та особливості розвитку особистості у молодшому шкільному віці.
19. Особливості навчальної діяльності у молодшому шкільному віці.
20. Структурні компоненти навчальної діяльності за Д. Ельконіним.
21. Структурні компоненти навчальної діяльності за І. Зимнею.

22. Характеристика пубертатної кризи.
23. Проблема провідної діяльності в підлітковому віці.
24. Загальна характеристика юнацького віку. Анатомо-фізіологічні особливості та психічний розвиток юнаків.
25. Провідна діяльність в юнацькому віці. Розвиток пізнавальних психічних процесів та мовлення в юнацькому віці.

ПЕДАГОГІКА

1. Історія становлення педагогічної науки.
2. Особливості організації освітнього середовища в сучасній початковій школі.
3. Принципи Державного стандарту початкової освіти
4. Виховання, навчання і розвиток як основні категорії педагогіки.
5. Всебічний розвиток особистості молодшого школяра.
6. Соціалізація особистості молодшого школяра.
7. Самовиховання та самоосвіта в системі підготовки майбутнього вчителя початкових класів.
8. Сутність освітнього процесу в початковій школі.
9. Зміст освіти у сучасній початковій школі.
10. Принципи навчання в початковій школі.
11. Методи і засоби навчання молодших школярів.
12. Форми організації навчання в початковій школі.
13. Сутність процесу виховання молодшого школяра.
14. Загальні методи виховання молодшого школяра.
15. Формування учнівського колективу та його вплив на особистість молодшого школяра.
16. Інтеграція в освіті. Інтегроване навчання молодших школярів.
17. Рушійні сили розвитку дитини молодшого шкільного віку. Сутність розвивального навчання.
18. Морально- етичне виховання молодших школярів.

19. Стили спілкування в сучасній початковій школі.
20. Виховання дітей у сім'ї.
21. Робота класного керівника з батьками учнів.
22. Трудове виховання молодших школярів.
23. Екологічне виховання молодших школярів.
24. Естетичне виховання молодших школярів.
25. Педагогічна майстерність вчителя початкових класів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповіді на фаховому вступному іспиті «Вікова психологія та педагогіка початкової освіти» для абітурієнтів які вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра для здобуття рівня Бакалавр на 1 курс (зі скороченим терміном навчання) / і на 3 курс (з нормативним терміном навчання) оцінюються фаховою атестаційною комісією за 200-бальною шкалою. Загальні критерії оцінювання знань абітурієнтів та їх відповідність 200-бальній шкалі наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання знань абітурієнтів

Рівень компетентності	За 200-бальною шкалою	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий рівень	176-200	Абітурієнт виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв рекомендовану програмою літературу; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та якісному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
Середній рівень	153-173	Вступник виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння вільно виконувати

		завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
Достатній рівень	129-151	Вступник виявив знання навчального матеріалу дисциплін у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; упорався з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою рекомендованою програмою.
Початковий рівень	100-126	Вступник виявив знання навчального матеріалу дисциплін у мінімальному обсязі, дав невелику кількість аргументованих відповідей; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

Якщо абітурієнт під час фахового вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0–99 балів, то ця кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали вступного фахового випробування виголошуються головою фахової атестаційної комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

ЛІТЕРАТУРА

Список рекомендованої літератури з дисципліни «Вікова психологія»

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / За ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднічук та ін. – К.: Просвіта, 2001.
2. Заброцький М. М. Основи вікової психології. Навч. посіб. / М. М. Заброцький. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002.
3. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник / В. П. Кутішенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2010.
4. Павелков Р. В. Дитяча психологія: Навч. посіб. / Р. В. Павелков, О. П. Цигипало. – К.: Академвидав, 2008.
5. Практикум по возрастной психологии: Учеб. пособие / Под ред. Л. А. Головей, Е. Ф. Рыбалко. – СПб.: Речь, 2002.
6. Савчин М. В. Вікова психологія: Навчальний посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К.: Академвидав, 2007.
7. Смирнова Е. О. Детская психология: Уч. для вузов / Е. О. Смирнова. – СПб.: Питер, 2009.
8. Сорокоумова Е. А. Возрастная психология. Краткий курс / Е. А. Сорокоумова. – СПб.: Питер, 2006.
9. Хухлаева О. В. Психология развития: молодость, зрелость, старость: Учеб. пособие для вузов / О. В. Хухлаева. – М.: Академия, 2002.
10. Эльконин Д. Б. Психология развития: Учеб. пособие для студ. Вузов / Д. Б. Эльконин. – М., 2001.

Список рекомендованої літератури

з дисципліни «Педагогіка»

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер. / Н. П. Волкова. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с.
2. Державна національна програма «Освіта»: Україна ХХІ століття.- К.,1994.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» – К., 2001.
4. Закон України «Про освіту». – К., 2017
5. Концепція національного виховання // Рідна школа. - 1995.-№1-6.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка: Підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2007. – 447 с.
7. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб / ХДПУ імені Г. С. Сковороди / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків : «ОВС», 2002. – 40 с.
8. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання). Навч. посіб./ С. Г. Мельничук. – К.: видавничий дім «Слово», 2012. – 288 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 528 с.
10. Ягупов В. В. Педагогіка: нав. Посібник/ В. В. Ягупов – К.: Либідь, 2003. – 560 с.